

CRAY BLITZ BEHOUDT TITEL

Ofschoon het programma Hitech van Prof. dr. Hans Berliner (Carnegie-Mellon University) alom als favoriet voor de titel werd beschouwd, heeft het zijn reputatie niet waar kunnen maken op de Kölner Messe, waar van 11 tot 15 juni het vijfde wereldkampioenschap computerschaak werd gehouden.

In de laatste ronde verloor Hitech in een enerverende partij van titelhouder Cray Blitz, waardoor beide programma's op 4 uit 5 kwamen. Het Buchholz systeem (weerstandspunten), dat bij het Zwitsers systeem meestal wordt gebruikt, wees Cray Blitz als wereldkampioen aan.

Het had overigens maar weinig gescheeld of Nederland had een wereldkampioen computerschaak gehad in de vorm van het programma Rebel (Ed Schröder). Rebel speelde in de laatste ronde een uiterst spannende partij tegen Bebe, toen het met hardware storingen te maken kreeg en van het juiste pad afweek. Rebel stond aanvankelijk gewonnen en wanneer zowel Cray Blitz als Rebel hun partijen in winst zouden hebben weten om te zetten dan zou Rebel de titel hebben toegekend gekregen aangezien het verreweg de meeste weerstandspunten bezat. (Met genoemde uitslagen: Rebel 16,5 en Cray Blitz 14,5). De prestatie van Rebel (3 uit 5) mag trouwens toch formidabel genoemd worden, vooral als we op de tegenstand letten. In de eindstand kunnen we duidelijk zien dat vijf ronden volgens het Zwitsers systeem bij 23 (22) deelnemers eigenlijk niet voldoende is als er een aantal topprogramma's van min of meer gelijke speelsterkte

■ JAAP VAN DEN HÉRIK

is. Met twee ronden extra was waarschijnlijk een meer gedifferentieerde eindstand verkregen.

Eindstand: 1-4. Cray Blitz (wereldkampioen, 14.5), Hitech (13.5), Bebe (13.5), Sun Phoenix (12.5) 4; 5-10. Rebel (17.5), Bobby (15.5), Plymate (14.5), Mephisto Cologne (13), Dutch (11.5), Nona (7.5) 3; 11-13. Advance (14.5), Lachex (14), Ostrich (11) 2½; 14-17. Schach 2.7 (15), Cyrus 68K (13.5), Vaxchess (11), Chat (11) 2; 18-20. BCP (15), Enterprise (12), Awit (10.5) 1½; 21-22. Rex (10.5), Shess (8) 1; 23. Kempelen Atari 0.

Toernooiverloop

Het toernooi begon met een verrassende overwinning van Rebel op het programma Phoenix van Jonathan Schaeffer (University of Alberta). Phoenix, getipt als outsider-kanshebber voor de titel, draaide op 20 SUN's terwijl Rebel slechts op een speciaal 8-bit met 6502 processor draaide. Hoewel Rebel de opening slecht behandelde, strafte het in het middenspel de evaluatiefouten van één van de 20 processors doortastend af. Phoenix's kansen op het wereldkampioenschap waren hiermee in het begin van het toernooi al direct verkeken. Overigens scoorde het programma na het elimineren van de foute procedure 4 uit 4.

In de tweede ronde leverde Rebel een modelprestatie tegen Lachex, een programma dat op een Cray XMP 4/16 draait. Rebel toonde in de gehele partij aan over meer schaakkennis te beschikken. Ook in de 3e ronde zette Rebel zijn overwinningsserie voort: Bobby dolf het onderspit. Stand aan

kop 1/2. Hitech en Rebel 3 uit 3. Het uur van de waarheid kwam in de 4de ronde. Hitech gaf Rebel geen kans door onverwacht met een oude variant van het koningsgambiet te openen. Dat het in de slotronde toch weer spannend werd kwam doordat Cray Blitz voor zijn laatste kans vocht (en deze greep).

Nederlandse programma's

Aanvankelijk had alleen Shess (A.R.D. van Bergen) zich opgegeven als deelnemer, maar onder de aansporing van de ICCA dat Nederland als 'Computerschaakland' met meer deelnemers vertegenwoordigd behoorde te zijn, meldden ook Nona (Frans Morsch, Ned. kampioen 1985), Rebel (Ed Schröder) en DUTCH (Delft University of Technology CHess program) zich aan. DUTCH is een "upgraded" versie van het bekende programma Pion. Het team van Pion heeft in Jan Derksen een van zijn bekwaamste mensen zien vertrekken, maar beleeft nu onder leiding van Roger Hünen een wederopstanding. Voor het toernooi was er weinig aan het programma gedaan. Dat de geïmplementeerde ideeën goed zijn werd bewezen op een Gould 6000 (beschikbaar gesteld door Gould Nederland), die in Maarssenbroek stond gestationeerd. Dutch en Nona scoorden evenals Rebel 3 uit 5, zij het tegen iets zwakkere tegenstanders. Hiermee heeft Nederland zich inderdaad zeer goed gemanifesteerd. De prestaties van Shess vielen helaas wat tegen. Dit kwam voornamelijk omdat het programma moest draaien op een microvax, waarvoor het niet direct geschreven is.

Schakend Nederland - juli/augustus 1986
Prof. dr. H.J. van den Herik: Cray Blitz behoudt titel
(WK Keulen)

Partijen

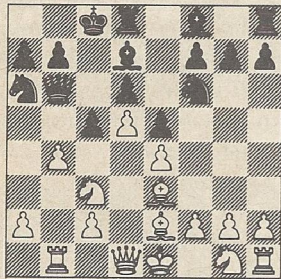
We geven hieronder enkele partijen van Rebel alsmede de beslissende partij Cray Blitz-Hitech; voor uitgebreidere informatie (en meer partijen) verwijzen we naar de bladen 'Computerschaak', uitgave van de CSVN (Acacialaan 24, 6862 XC Oosterbeek, tel. 085-332175) en 'ICCA Journal' (Julianalaan 132, 2628 BL Delft, 015-785245).

Wit: Rebel

Zwart: Sun Phoenix

5de WK Keulen, 1ste ronde

1. d4 c5 2. d5 e5 3. e4 d6 4. Ld2
Een onbegrijpelijke zet, waardoor het programma aanvankelijk als zwak werd beschouwd. 4. ..., Pf6 5. Pc3 Ld7 6. Le2 Db6 7. Tb1 Pa6 8. Le3 0-0-0 9. b4

9. ..., Pb8 10. Pf3 Pg4 11. bxc5 Dc7 12. Ld2 Dxc5 13. 0-0 Le7 14. Pb5 f5 15. Tb3 Lxb5 16. Lxb5 fxe4 17. Tc3 exf3 18. Dxf3 Pf6 19. Txc5+ dxc5 20. Df5+ Pbd7 21. c4 a6 22. Lxa6 Pxd5 23. cxd5, zwart geeft het op.

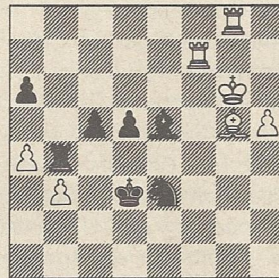
Wit: Rebel

Zwart: Be-Be

5e ronde, Ben-Oni verdediging

1. d4 Pf6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. Pc3 exd5 5. cxd5 d6 6. c4 g6 7. Lf4 a6 8. Pf3 Lg4 9. Le2 Db6 10. Dd2 Lg7 11. 0-0 0-0 12. h3 Lxf3 13. Lxf3 Pbd7 14. Tad1 Tfe8 15. b3 Pe5 16. Le2 Houdt het loperpaar op het bord. 16. ..., Db4 17. Dc2 Te7 18. Lg3 Tae8 19.

Tfe1 g5! 20. Tf1 Kh8 21. Tc1 h5? 22. f4! gxf4 23. Txf4! Pg6 24. Tf5 Pxe4 25. Pxe4 Dxe4 26. Dxe4 Txe4 27. Lxh5 Pe7? Noodzakelijk was Le5! b.v. 28. Txf7 Lxg3 29. Lxg3 Te1+ 30. Tf1 Txe1 31. Txcl Tc2! 28. Txf7 Ld4+ 29. Kh1 Pxd5 30. Txb7 Td8 31. Lf3 Te3 32. Lh4 Pf6 33. Tf7 Te6 34. Ld6 Pxd5 35. Lxd8 (wit staat gewonnen) 35. ..., Pb4 36. a3 Kg8 37. Tcf1 Pc2 38. Tf8+ Kg7 39. a4 d5 40. h4 Pe3 41. Tf7+ Kg6 42. Tc7 Pd1 43. Tg8+ Kf5 44. Tf7+ Ke4 Nu wordt de d-pion gevaarlijk. 45. g4 Kd3 46. h5 Te1+ 47. Kg2 Pe3+ 48. Kg3 Le5+ 49. Kh4 Th1+ 50. Kg5 Tg1! 51. Kg6 Txc4+ 52. Lg5 Tb4

53. Lxe3? Beter is 53. h6 53. ..., Kxe3 54. Te8 Tg4+ 55. Kh7? (Kf6!) 55. ..., Te4 56. Ta7? (Tfe7) 56. ..., d4 57. Txa6 d3 De bordjes zijn verhangen. 58. Tg6 d2 59. Tg1 Kf2 60. Teg8 Te1 61. T1g2+ Ke3 62. Txd2 Kxd2 63. Tc8 Ld4 64. Tb8 Te6 65. Tb7 Kc2 66. b4 c4 67. b5 c3 68. Td7 Kd3 69. b6 c2 70. b7 c1D Als wit ook promoveert loopt hij mat. Wit geeft het op.

Wit: Cray Blitz

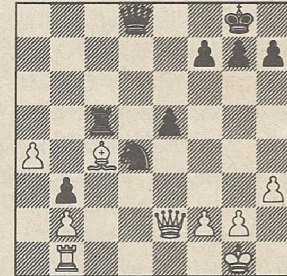
Zwart: Hitech

5e ronde,

Aangenomen Damegambiet

1. d4 d5 2. c4 dxc4 3. Pf3 Pf6 4. e3 e6 5. Lxc4 c5 6. De2 a6 7. dxc5 Lxc5 8. 0-0 b5 9. Td1 De7

10. Ld3 e5 11. e4 Pc6 12. Pc3 Lg4 13. Le3 Td8 14. h3 Lxe3 15. Dxe3 Lxf3 16. Dxf3 Pd4 17. Dg3 0-0 18. a4 b4 19. Pd5 Pxd5 20. exd5 Txd5 21. Lxa6 b3 22. De3 Tfd8 23. Lc4 Pc2 24. De2 Tc5 25. Txd8+ Dxd8 26. Tb1 Pd4

Na een gewonnen opening lijkt het zwarte voordeel overduidelijk. Toch heeft wit nog een troef in de strijd: de vrije a-pion. 27. Df1 Dd7 28. Ta1 Dc6 29. Lb5 Pxb5 Hier faalt Hitech's evaluatiefunctie. Het programma had zijn sterk geposteerde paard niet af moeten ruilen tegen de witte looper. Het was overigens moeilijk om profijt te trekken uit het geringe voordeel. Na ruil blijkt Cray Blitz alles nauwkeurig te kunnen uitrekenen. 30. axb5 Db7 31. Ta3 g6 32. Txb3 Dd5 33. Tb4 Tc2 34. b3 Dd2 35. Tc4 Tb2 36. Te4 Dd5 37. Dc4 Dd1+ 38. Kh2 Txf2 39. Txe5 Dd6 40. Dc8+ Kg7 41. Dc5 Dd2 42. Tg5 Te2 43. Tg4 Da2 44. Dc3+ Kg8 45. b6 Da8 46. Dc7 Df8 47. b7 Te8 48. Tc4 Kg7 49. Tc6 Tb8 50. Dc8 Txc8 51. bxc8(D) Db4 52. Dc7 Dxb3 53. De5+ Kh6 54. Df4+ Kg7 55. Dd4+ Kh6 56. Tb6 Dc2 57. Df4+ Kg7 58. Df6+ Kh6 59. Dxf7 Dc8 60. Td6 zwart geeft het op.

Schakend Nederland - juli/augustus 1986
Prof. dr. H.J. van den Herik: Cray Blitz behoudt titel
(WK Keulen)